

Simone van der Vlugt

Blauw water

Ambo|Anthos
Amsterdam

I

Op het laatste moment ziet ze de man pas. Lisa is bezig de was aan de droogmolen in de tuin te hangen als hij achter de fladderende lakens opduikt. Met een gil laat ze het laken, dat ze net wilde ophangen, in het gras vallen. De man kijkt zo angstaanjagend dat ze terugdeinst en tegen het tafeltje achter haar botst. De wasmand die erop staat valt eraf, gevolgd door het knijpermandje.

Met samengeknepen ogen kijkt de man haar aan. Hij ziet er nogal onverzorgd uit, met gemillimeterd, zwart haar en een stoppelbaard van minstens twee dagen. Hij draagt afgetrapte cowboylaarzen en er zitten grasvlekken op zijn kleren. Maar het is vooral de kille blik in zijn ogen die Lisa angst aanjaagt.

Een windvlaag doet de droogmolen rondtollen en het wapperende wasgoed onttrekt de man even aan het zicht. Lisa maakt van die paar seconden gebruik om naar de keukendeur te

hollen. De man loopt om de droogmolen heen, slaat de lakens opzij die tegen zijn gezicht waaien en loopt haar achterna. Pas als ze bijna bij de deur is, trekt hij een sprintje. Met een klap gooit Lisa de deur voor zijn neus dicht, maar nog voor ze de knip erop kan doen, duwt de man hem open en dringt zich naar binnen. Zijn aanwezigheid vult de hele keuken.

Lisa's ogen glijden naar de messen die aan de betegelde muur boven het aanrecht hangen, maar ze weet dat ze nooit snel genoeg zal zijn om er een te pakken te krijgen. Behoedzaam schuift ze achterwaarts naar de openstaande deur van de huiskamer. Daar klinken schelle geluiden die afkomstig zijn van de televisie, haar vijfjarige dochter Anouk zit op de bank te zappen.

Roerloos blijft Lisa staan. De indringer ook, en secondenlang kijken ze elkaar aan. Als Anouk nu maar niets in de gaten heeft. Als ze maar rustig op de bank blijft zitten, verdiept in de tekenfilm.

De man ziet er niet overdreven gespierd uit maar hij is wel erg lang, en Lisa weet dat hij haar zonder moeite tegen de grond zou kunnen werken. Ze maakt zich geen illusies dat ze hem kan tegenhouden, maar ze kan hem in ieder geval het directe zicht op haar dochter ontnemen.

Het dringt tot haar door dat hij nog geen woord heeft gezegd. Ze kan hem niet peilen, heeft geen idee met wie ze van doen heeft en wat hij van haar wil.

Als de man op haar afkomt, deinst ze terug en grijpt de deurposten vast, maar hij draait zich om naar het aanrecht. Daar liggen de restanten van de lunch nog: de broodplank, een halve zak bruin brood, een rol beschuit en een pak hagelslag. In de gootsteen staat een half leeggedronken glas melk van Anouk. Meer kreeg ze er niet in vanmiddag, en Lisa had niet aangedrongen. De kans was groot dat ze het toch weer zou uitspugen.

De man pakt het glas en drinkt het snel leeg. Dan grist hij de

broodzak naar zich toe, negeert de keurige knoop waarmee Lisa de zak heeft dichtgemaakt en scheurt het plastic kapot. De boterhammen tuimelen eruit en de man propt er een in zijn mond zonder acht te slaan op het beleg op het aanrecht. Terwijl hij eet, houdt hij Lisa met één oog in de gaten.

Ze bekijkt het tafereel vol verbazing. Die man is uitgehongerd! In tweestrijd kijkt ze hoe hij alles naar binnen propt. Als ze alleen was geweest zou ze er zeker snel vandoor zijn gegaan. Maar met Anouk zal ze niet ver komen. Het beste wat ze kan doen, is proberen hem duidelijk te maken dat ze niet de vijand is, dat ze hem wil helpen.

Met bevende handen opent ze de koelkast en steekt haar hand erin. Op hetzelfde moment omvat een grote hand haar arm in een stalen greep. Een agressief gezicht is opeens heel dichtbij, maar als hij ziet dat Lisa een doos eieren in haar hand heeft, ontspant de man.

‘Ik... ik dacht, ik zal een eitje voor je bakken,’ stamelt Lisa. ‘Heb je daar trek in?’

De angstige, onderdanige klank in haar stem bevalt haar niet, maar de man laat haar arm los.

Met trillende benen loopt ze naar het aanrecht en doet een kastje open. Zo kalm mogelijk, zonder onverwachte bewegingen, pakt ze een koekenpan en gaat aan de slag.

Te dichtbij, hij staat veel te dichtbij. Lisa's handen omklemmen het pakje boter. Daar zal ze een stukje van af moeten snijden, maar ze vestigt liever niet zijn aandacht op een mes.

De boter is koud en hard en ze moet lang peuteren voor de verpakking eraf gaat en ze met haar vingers een stuk kan afbreken. Snel gooit ze de kluit in de pan en veegt haar vette vingers af aan haar spijkerbroek.

Sissend smelt de boter in de pan. Even later vallen de eieren erbij, maar ze heeft ze zo onhandig gebroken dat ze de stukjes eierschaal er weer uit moet vissen. Ook met het zout en de peper

gaat ze te kwistig om. Het ergert haar dat ze de controle over haar handelingen kwijt is, en tegelijk voelt ze de behoefte om bezig te blijven en zo de schijn op te houden dat ze de situatie meester is.

Langzaam en weloverwogen draait ze zich om naar de koelkast en deze keer laat hij haar begaan. Kaas en ham belanden schots en scheef op de eieren, waarvan de dooiers langzaam stollen. Het gas kan nu lager en met een metalen schuimspaan licht ze het spiegelei af en toe op. Het voelt goed om iets in haar hand te hebben dat als wapen kan dienen, al is het nog zo minimaal.

Gebiologeerd staart de man naar de eieren. Hij snuift de etensgeur op en opeens duwt hij Lisa ruw opzij, haalt de pan van het vuur en kwakt de gebakken eieren op de broodplank. Met zijn handen pakt hij ze op en verdeelt het gerecht over twee boterhammen, die hij vervolgens staand opeet.

Met haar rug tegen de betegelde muur gedrukt kijkt Lisa toe. Goeie god, wat kan die man eten. Als hij nog grotere happen neemt, stikt hij er nog in.

Maar de man slikt iedere hap gewoon door en valt dan uit naar Lisa. Er ontsnapt haar een gesmoorde kreet, maar hij rukt alleen de koelkast open en haalt er een pak melk uit. Met de opening aan zijn mond klokt hij de inhoud naar binnen, knoeiend over zijn ongeschoren kin en zijn kleren.

Buiten adem van schrik leunt Lisa tegen de muur. Wat zal er nu op zijn programma staan? Zou ze gewoon weg kunnen lopen om iemand te bellen, of er met Anouk vandoor kunnen gaan? Nee, ze moet voorkomen dat ze zijn agressie opwekt. Haar huis ligt net iets te afgelegen om de gok te wagen. In haar eentje zou ze het wel hebben geprobeerd, maar niet met een ziek kind.

Haar enige kans is iemand bellen. Haar mobiel ligt op het dressoir, ze hoeft alleen maar 112 in te toetsen.

Haar rug komt langzaam los van de muur en onmiddellijk posteert de man zich voor haar.

‘Blijf staan.’

Het klinkt heel rustig, maar daardoor des te dreigender. Lisa verroert zich niet.

De man gooit het lege pak melk op het aanrecht en kijkt door de openstaande deur de woonkamer in. Vanaf de bank kijkt Anouk met verschrikte ogen terug. Ze is geen kind dat het erg op vreemden heeft, maar ook tegenover bekenden die ze een tijdlang niet heeft gezien kan ze zich erg verlegen gedragen. Het is regelmatig voorgekomen dat ze een uur in de gang bleef staan omdat ze op verjaardagsfeestjes de drukke woonkamer niet binnen durfde te gaan. Pas als niemand naar haar keek, sloop Anouk naar binnen en verdween haar timide houding langzaam maar zeker.

Nu zit ze in haar paarse flanelen Dora-pyjama en staart naar de wildvreemde kerel in de deuropening. Haar ogen schieten paniekerig naar haar moeder en haar lip begint te trillen.

‘Mama?’

Met een vlugge beweging dringt Lisa langs de man heen en vormt met haar lichaam een buffer tussen de ongenode gast en haar dochter. Als hij Anouk iets wil aandoen, zal hij er eerst langs moeten. Dat zal hem misschien niet veel moeite kosten, maar iedere tel dat ze hem in de keuken kan houden is er een.

‘Stil maar, lieverd,’ roept ze Anouk geruststellend toe.

‘Wie is dat?’ vraagt het kind angstig.

‘Deze meneer had erge honger. Ik heb iets te eten voor hem gemaakt.’

‘Maar wie is het?’ herhaalt Anouk met de koppige volharding die kinderen van haar leeftijd eigen is.

Het antwoord blijft steken in Lisa’s keel. De man duwt haar opzij en laat zijn ogen door de geschakelde eet- en zitkamer dwalen. Het lijkt alsof hij ook niet goed weet hoe het verder

moet. Misschien is hij wel niet helemaal goed bij zijn hoofd.

Maar dan laat hij zijn ogen op Lisa rusten en verschijnt er iets berekenends in zijn ogen.

‘Naar binnen,’ zegt hij kortaf.

Diep in haar hart had ze gehoopt dat hij zou vertrekken als zijn maag gevuld was. In plaats daarvan loopt hij rond in haar huis, pakt foto's op, trekt laatjes open en kijkt in haar kasten. Dat moet dan maar, desnoods neemt hij de hele inboedel mee, als hij Anouk en haar maar met rust laat.

‘Je hebt een mooi huis.’

‘Dank je.’ Het klinkt stupide, alsof hij een kennis is die een beleefdheidsbezoekje aflegt in plaats van een ongure indringer, maar het is het enige wat ze kan bedenken. Niet provoceren, vooral niet provoceren. Rustig afwachten wat zijn volgende stap zal zijn en voortdurend tussen Anouk en hem in blijven staan.

Goddank zit Anouk rustig op de bank, haar knuffelaap tegen zich aan, alsof ze voelt dat het beter is om zich zo onzichtbaar mogelijk te maken.

‘Mooie spullen ook.’ Zijn hand glijdt over een antiek kastje, hij werpt er een blik in en tikt met zijn nagel tegen de rand van een kristallen wijnglas. Lisa schuifelt achteruit naar de keuken en wenkt onopvallend Anouk, maar voor die van de bank kan glijden, staat de man al in de zitkamer.

Hij loopt om de salontafel heen, zijn ogen gevestigd op het grote, veelkleurige schilderij boven de bank. Het is een werk dat Menno heeft gemaakt in het jaar dat ze elkaar hebben leren kennen, en het is Lisa dierbaar op een manier die ze niet in woorden kan uitdrukken.

‘Kunst,’ zegt de man, op een toon alsof hij een vliegende schotel signaleert.

Moet ze iets zeggen of is het beter om te zwijgen? Omdat ze haar stem niet vertrouwt, kiest Lisa voor het laatste.

De blik van de man glijdt omlaag naar Anouk. Onverwacht buigt hij zich naar voren en steekt zijn hand naar haar uit. Op het moment dat Lisa een onbeheerste stap naar voren doet, begint Anouk met haar voeten te trappelen en te gillen.

Er verschijnt iets wilds in de ogen van de man. ‘Hou op! Stil! Ophouden!’

In plaats daarvan begint Anouk te huilen en holt naar haar moeder toe. Lisa probeert haar met geruststellende woordjes te kalmeren, al kan ze niet voorkomen dat haar eigen knieën knikken. Als er één gelegenheid is om ervandoor te gaan, dan is het deze.

Zonder de man uit het oog te verliezen, bevrijdt ze zich zo rustig mogelijk van de knellende armpjes van haar dochter. En dan vlucht ze.

Met Anouk aan de hand rent ze naar de keuken, naar buiten, de tuin in. Net als ze denkt dat ze een kans maken, wordt ze bij haar haren gegrepen en tegen de grond geschopt. ‘Rennen, Anouk! Ga naar buurvrouw Roos!’ gilt ze.

Een eindje verderop blijft Anouk onzeker staan. Buurvrouw

Roos woont een heel eind verderop, waar ze normaal gesproken niet mag komen. Haar gezicht is één groot vraagteken, gevormd door de verwarring en onwil om haar moeder achter te laten.

Ruw trekt de man Lisa mee terug de keuken in en werpt Anouk een dreigende blik toe.

‘Staan blijven!’

‘Mama!’ Anouks stem klinkt huilerig.

‘Wegwezen, Anouk! Ren zo hard je kan!’ schreeuwt Lisa voor ze de keuken in verdwijnt.

Geknerp van Anouks rennende voetjes op het grindpad. Even is Lisa opgelucht, dan ziet ze een vuist op haar gezicht afkomen. Het plafond en de keukenvloer wisselen van plaats, te midden van een explosie van pijn. De keukenvloer is hard, maar dat duurt maar even. Wat volgt is een genadig zachte duisternis.

Als Lisa bijkomt, ligt ze op de bank en hoort ze het journaal op televisie. Een zacht gejammer bereikt haar oor. ‘Mama, mama, wakker worden. Je neus bloedt, mama.’ Met de mouw van haar pyjama veegt Anouk zachtjes het bloed van haar moeders gezicht.

Geen plekje op haar gezicht is zonder pijn, maar ze is meteen alert. ‘Waar is hij?’ fluistert ze.

Anouk knikt in de richting van de keuken. ‘Hij heeft alle deuren en ramen op slot gedaan,’ zegt ze met een beverig stemmetje. ‘En hij heeft de messen uit de keuken gepakt.’

‘Die aan de muur?’

‘En de gewone messen waar we mee eten.’

Met een zacht gekreun sluit Lisa haar ogen. Het ziet er naar uit dat die schoft voorbereidingen aan het treffen is voor een langer verblijf. Ze moeten hier weg, maar hoe kom je een huis uit waarvan alle deuren en ramen op slot zitten?

Haar ogen zoeken die van haar dochter. ‘En boven? Is hij ook boven geweest?’

‘Overal. Hij rende heen en weer.’

Zo te merken heeft hij zijn tijd nuttig besteed terwijl zij bewusteloos was. Dat is geen goed teken. Waar is de draagbare telefoon? De standaard is leeg.

‘Pak mijn mobieltje. Dat ligt op het dressoir,’ zegt ze zacht.

Een kort hoofdschudden van Anouk ontnemt haar die hoop.

‘Hij heeft het in zijn zak gestopt. En de gewone telefoon ook.’

Verslagen laat Lisa zich terugzakken op de bank en probeert na te denken, gebruik te maken van het feit dat die vent niet weet dat ze bijgekomen is en dus een nieuwe ontsappingspoging kan wagen.

De garage. Als ze in de garage kunnen komen, zijn ze gered. Haar auto staat daar, met de sleutels in het contact. De ingang naar de garage zit in de bijkeuken en die kan niet op slot. Ze is al heel lang de sleutel kwijt en heeft nooit de moeite genomen er een ander slot op te zetten. Als die kerel de keuken uit gaat, kunnen ze naar de garage sluipen.

‘Anouk,’ fluistert ze.

Meteen komt Anouks gezicht zo dichtbij dat hun neuzen elkaar raken. ‘Ja?’ fluistert ze terug.

‘Ik ga doen alsof ik weer bewusteloos ben, dan laat hij ons met rust. Dus je moet niet laten merken dat ik wakker ben, oké?’

‘Oké,’ fluistert Anouk.

‘Als hij uit de keuken weg is, moet je me heel zachtjes waarschuwen, goed?’

‘Goed.’

Lisa sluit haar ogen.

‘Mama?’

‘Sst.’

Doodstil zit Anouk naast haar moeder op de bank en Lisa kan haar ontroering nauwelijks de baas. Haar lieve, grote, kleine, moedige dochter. Wat een enorme hufter moet je zijn om een kind dit aan te doen. Wat er ook gebeurt, ze zal er persoonlijk voor zorgen dat hij Anouk niets aandoet, al moet ze zijn ogen uitkrabben.

Er klinken voetstappen op het parket. Hij is terug. Een paar seconden gebeurt er niets, waarschijnlijk kijkt hij naar haar. De ragfijne openingen van haar wimpers onthullen zijn gestalte maar meer ook niet. Hoe is zijn gezichtsuitdrukking? Wat is hij van plan? Anouks ruggetje tegen haar buik is vertrouwd en warm, maar maakt tegelijkertijd al haar beschermdriften en een enorme kwetsbaarheid in haar los. Dan gaan de voetstappen verder, naar het eetgedeelte, de hal. Ze voelt dat Anouk zich een kwartslag omdraait.

‘Mama, hij is weg.’

In de hal gaat de deur van het toilet open en even later klinkt een klaterend geluid in de wc-pot. Voorzichtig komt Lisa over-eind en zet haar voeten op de grond.

‘Snel,’ zegt ze op gedempte toon.

Van snelheid kan geen sprake zijn. Zodra Lisa overeind komt, is het alsof de muren om haar heen wankelen. Haar hand zoekt Anouks schouder, en het kind kijkt bezorgd naar haar op.

‘Het gaat wel weer. Kom, snel naar de auto.’

Onhoorbaar, maar zo snel als ze kunnen, lopen ze op hun tenen naar de keuken. In de hal trekt de man de wc door.

Lisa neemt haar dochter aan de hand mee naar de bijkeuken en opent de deur. In de garage is het halfdonker, maar ze durft het licht niet aan te doen. Een enkel gebaar is voor Anouk genoeg om in de auto te gaan zitten, en intussen zoekt Lisa op de tast naar de greep van de garagedeur. Piepend en knarsend komt de deur in beweging en na nog een zetje schuift hij soepel maar met veel lawaai verder open. Zonlicht en frisse lucht stromen binnen. Dan verschijnt er een paar schoenen in haar blikveld, een versleten spijkerbroek, een hand met een groot mes.

Het is maar een paar stappen naar haar auto. Met een ruk draait Lisa zich om en rent ernaartoe. Ze trekt het portier open, laat zich op haar plaats vallen en ziet in één oogopslag dat de sleutel niet meer in het contact zit. Met een vloek springt ze de auto weer uit. Het is alsof de aanwezigheid van de man in één keer alle ruimte en zuurstof wegneemt.

‘Mama!’

‘Eruit, eruit!’ schreeuwt Lisa en ze rent naar de werkbank achter in de garage. Ze verwacht ieder moment vastgegrepen te worden, maar het enige wat ze hoort is het geraas van de deur en de terugkerende duisternis in de garage. Met blinde haast zoeken haar handen de werkbank af. Ze vindt een gereedschapsbak, graait erin rond en voelt het zware gewicht van een hamer. Een prima wapen. Met een ruk draait ze zich om, speurend naar zowel de man als haar dochter, maar ze ziet geen van beiden in het donker.

‘Anouk!’

Opeens floepen de tl-buizen aan, ze knipperen aarzelend, en werpen dan vastberaden een hel schijnsel de garage in. De man staat links van haar auto, waarin Anouk snel naar de andere zitplaats schuift en tevergeefs aan het kinderslot morrelt.

Het is secundewerk, Lisa opent het rechterportier in een reflex en houdt met dezelfde razendsnelle daadkracht de hamer dreigend omhoog.

‘Kom bij ons in de buurt en ik sla je dood, ik zweer het!’ roept ze met overslaande stem.

De man loopt om de voorkant van de auto heen en dwingt Lisa en Anouk zo naar achteren, naar het donkerste gedeelte van de garage die geen enkele ontsnappingsmogelijkheid biedt.

Lisa houdt Anouk achter zich en haalt met de hamer uit als hun belager dichterbij komt.

‘Laat vallen, klerewijf!’ De man houdt het mes voor zich uit en doet een uitval naar Lisa.

De hamer suist naar beneden en een schreeuw kondigt aan dat het raak was, maar als Lisa opnieuw de aanval inzet, voelt ze opeens een steek in haar hand. Warm vocht doordrenkt de mouw van haar truitje en ze realiseert zich vol angst en ongeloof dat het bloed is. Het volgende moment omklemt een grote hand met kracht haar arm en draait hem op haar rug, zodat ze de hamer moet laten vallen.

Voor ze het weet ligt Lisa op de koude betonnen vloer en drukt hij het mes tegen haar keel. Achter zich hoort ze Anouk roepen, maar zelf wordt ze merkwaardig rustig. Het dringt tot haar door dat ze niet tegen haar belager is opgewassen. Met een ziek kind en een gewonde hand is ze dubbel gehandicapt en als ze zich nog langer verzet, brengt ze niet alleen haar eigen leven maar ook dat van Anouk in gevaar.

Haar ogen zoeken die van haar aanvaller en ze dwingt zichzelf hem te blijven aankijken.

‘Alsjeblieft, niet doen,’ brengt ze moeizaam uit. ‘Ik zal doen wat je wil, maar vermoord ons niet.’

Hij hangt vlak boven haar, hijgend van inspanning, met een bijna hysterische blik in zijn ogen. Het mes drukt pijnlijk scherp op haar huid.

‘Alsjeblieft,’ fluistert Lisa. ‘Het spijt me.’

‘Bek dicht! Staan!’ De man trekt Lisa overeind en sleurt haar mee de garage uit. Anouk loopt op een holletje mee, als een angstige herte die in de buurt van haar moeder wil blijven. Kermend van pijn laat Lisa zich de bijkeuken in duwen, de keuken door, terug naar de woonkamer, waar ze op de bank wordt geworpen. Bloed druppelt op de parketvloer.

Anouk kruipt tegen haar aan en Lisa slaat een arm om haar heen. Als bij afspraak kijken ze niet op maar houden ze hun blik gericht op het bloed dat op de grond druppelt. De man posteert zich voor hen met zijn handen in zijn zij. Zo blijft hij enige tijd naar hen staan kijken, tot Anouk zachtjes begint te huilen. Hij

laat zich op de rand van de tafel zakken, het bebloede mes nog in zijn hand.

‘Zo,’ zegt hij kalm. ‘Nu gaan we even een paar afspraken maken.’

Op dat moment wordt op televisie de programmering onderbroken voor een opsporingsbericht.